

اوکراین

واند به پایان جنگ در اوکراین منجر شود؟

▼ چرا اقدامات اخیر آمریکا تغییردهنده بازی نیست؟

برای تغییر نگاه و تصمیمات روسیه باید شرایطی اتفاق بیفتد که باور روسیه به امکان کسب پیروزی در میدان نبرد مخدوش شود یا هزینه‌های جنگ برای این کشور به اندازه‌ای افزایش یابد که تداوم آن در راستای منافع ملی روسیه نباشد. با این حال ارزیابی روسیه از تهدید و ضرب‌الاجل ترامپ تاکنون این نبوده است.

اندیشکده چتم‌هاوس در گزارشی به بررسی واکنش روسیه به ضرب‌الاجل ترامپ پرداخته است. بر اساس این گزارش، رسانه‌های دولتی در روسیه این اعلامیه را بی‌اهمیت جلوه دادند، بورس مسکو که شاخصی قابل‌اعتمادتر برای درک امیدها و نگرانی‌های ملی است، پس از کنفرانس مطبوعاتی ترامپ، شاهد رشد بود.

ممکن است مسکو نیز، همانند بسیاری در جهان غرب، انتظار اقداماتی بسیار شدیدتر و فوری‌تر از سوی ترامپ را داشته و بر همین اساس، ریسک چنین اقداماتی را بیشتر در قیمت‌ها لحاظ کرده بود. بنابراین، اعلامیه واقعی که برای اوکراین و حامیان‌ش ناامیدکننده، اما برای مسکو دلگرم‌کننده بود، موجب آسودگی خاطر آن‌ها شد.

بخشی از این ناامیدی، ناشی از ضرب‌الاجلی است که ترامپ برای پوتین تعیین کرده تا به یک توافق صلح دست یابد، وگرنه با اقدامات اقتصادی تنبیهی از جمله تعرفه‌های ثانویه روبه‌رو خواهد شد. (حتی مشخص نیست که آیا «تعرفه‌های ثانویه» که ترامپ به آن اشاره کرد، همان بسته تحریم‌های ثانویه‌ای است که جمهوری خواهان سنا در حال پیگیری آن بوده‌اند، یا یک ابتکار عمل جداگانه است.)

در ماه مه، ترامپ به پوتین یک ضرب‌الاجل دوهفته‌ای برای دستیابی به توافق صلح داده بود؛ اولتیماتومی که پس از یک مانور دیپلماتیک متقابل از سوی روسیه، که شامل پیشنهاد مذاکرات صوری در استانبول بود، راه به جایی نبرد. اکنون، ترامپ بیش از سه برابر آن مدت را به پوتین فرصت می‌دهد تا راهی برای فریب دادن دوباره او بیابد.

از نگاه کرملین، اعمال تعرفه علیه روسیه با توجه به پایین آمدن قابل توجه سطح تجارت آمریکا

و روسیه تحت تأثیر تحریم‌های دولت بایدن، ضربه‌ای کلیدی به اقتصاد محسوب نمی‌شود. همزمان حجم تجارت میان آمریکا با چین و هند به اندازه‌ای زیاد است که اعمال تعرفه‌های ثانویه علیه آن‌ها به دلیل خرید نفت از روسیه می‌تواند تکانه‌های عجیبی در اقتصاد آمریکا ایجاد کند.

انتخاب‌های ترامپ برای حمایت نظامی از اوکراین هم قابل توجه است. اصلی‌ترین موضوعی که روی آن مانور داده شده، ارسال موشک‌ها و باتری‌های سامانه دفاع هوایی پاتریوت است. پاتریوت‌ها هرچند می‌توانند ضرب حملات روسیه را بگیرند اما استفاده از آن‌ها ضربه‌ای به توان نظامی روسیه وارد نمی‌کند و همزمان این فرصت را در اختیار روسیه قرار می‌دهد تا با استفاده از پهپادهای ارزان قیمت، هزینه سنگینی را بر اوکراین و حامیان آن تحمیل کند.

همچنان که کارزار بمباران شهرهای اوکراین توسط روسیه تشدید می‌شود، آمار تلفات غیرنظامیان به سرعت در حال افزایش است. بر اساس داده‌های جدید هیئت نظارت بر حقوق بشر سازمان ملل در اوکراین، ماه ژوئن ۲۰۲۵ شاهد بیشترین تلفات ماهانه در میان جمعیت غیرنظامی اوکراین در بیش از سه سال گذشته بود. مقامات سازمان ملل گزارش دادند که این تلفات شامل ۲۲۲ کشته و ۱۳۴۳ زخمی از میان اوکراینی‌ها بوده است. این افزایش شدید در تلفات غیرنظامیان اوکراینی، نتیجه تهاجم هوایی روسیه است که از اواخر سال ۲۰۲۴ از نظر دامنه به شدت گسترش یافته است. در طول ماه ژوئن، تعداد پهپادها و موشک‌های پرتاب‌شده به سمت اهداف اوکراینی ده برابر بیشتر از حجم آن در یک سال قبل بود.

دانیل بل، رئیس هیئت نظارت سازمان ملل، اظهار کرد: «غیرنظامیان در سراسر اوکراین با سطحی از رنج روبه‌رو هستند که ما در بیش از سه سال گذشته شاهد آن نبوده ایم. افزایش شدید حملات پهپادی و موشکی دوربرد در سراسر کشور، مرگ و ویرانی هرچه بیشتری را برای غیرنظامیان دور از خط مقدم جبهه به بار آورده است.»

روند بمباران‌های مرگبار فزاینده روسیه با مجموعه‌ای از حملات هوایی بی‌سابقه در اوایل ژوئیه، که هر یک شامل بیش از ۵۰۰ پهپاد به همراه موشک‌های کروز و بالستیک بود، با سرعتی نگران‌کننده در حال شتاب گرفتن است. بر اساس روند کنونی، تحلیلگران هشدار می‌دهند که روسیه به زودی قادر خواهد بود حملات بمباران منظمی را که شامل بیش از ۱۰۰۰ پهپاد باشد، انجام دهد.

روسیه به لطف پیشرفت‌های حاصل‌شده از سال ۲۰۲۳ در تولید داخلی پهپادها، موفق شده است مقیاس عملیات بمباران خود را افزایش دهد. در طول سال اول تهاجم تمام‌عیار، ایران پهپادهای دوربرد «شاهد» را که برای بمباران اوکراین استفاده می‌شد، برای روسیه تأمین کرد.

پوتین با مشاهده محدودیت‌ها و تردیدها در حمایت بین‌المللی از اوکراین، برای ادامه‌ی جنگ جسورتر شده است. اگرچه شرکای کی‌یف کمک‌های نظامی و مالی قابل‌توجهی ارسال کرده‌اند، اما این حمایت‌ها همواره با تأخیرها و محدودیت‌هایی روبه‌رو بوده که ریشه در ملاحظات سیاسی داخلی و ترس غرب از واکنش تند روسیه دارد. وقتی ارتش روسیه در حال پیشروی است و حامیان رقیبش تا این حد محتاط عمل می‌کنند، درک این موضوع که چرا پوتین ترجیح می‌دهد به تهاجم خود ادامه دهد و منتظر فروپاشی حتمی اوکراین بماند، به هیچ وجه دشوار نیست.

در داخل روسیه نیز پوتین دلایل محکمی دارد تا واقعیت خشن جنگ را به صلح پیش‌بینی‌ناپذیر ترجیح دهد. او از سال ۲۰۲۲ با موفقیت اقتصاد روسیه را به یک ماشین جنگی تمام‌عیار تبدیل کرده است. افزایش سرسام‌آور هزینه‌های نظامی و حقوق سربازان، توانسته تا حد زیادی ضرب ناشی از تحریم‌های بین‌المللی را خنثی کند. کارخانه‌های تسلیحاتی روسیه اکنون شبانه‌روز فعال‌اند و به تنهایی بیش از مجموع تمام کشورهای عضو ناتو سلاح تولید می‌کنند.

پیامد مستقیم این اقتصاد جنگی، افزایش ثروت میلیون‌ها خانواده عادی روس در مقایسه با سال ۲۰۲۲ است. با این حال، این رونق، نامتوازن و شکننده است: تزریق یارانه‌های دولتی به اقتصاد، تورم را به شدت افزایش داده و کرملین را ناچار به بالا بردن نرخ بهره کرده است. این سیاست به شرکت‌های غیرنظامی که بدنه‌ی اصلی اقتصاد واقعی روسیه را تشکیل می‌دهند، آسیب جدی وارد می‌کند.

همزمان، درآمدهای نفتی و گازی روسیه به سمت بازارهای جدیدی در «جنوب جهانی» سرازیر شده و خروج شرکت‌های غربی، فرصتی طلایی برای جایگزین‌های محلی و نزدیکان پوتین فراهم آورده تا ثروت‌های هنگفتی به دست آورند.

از منظر سیاسی نیز، تهاجم به اوکراین برای پوتین یک موهبت بوده است. کرملین با بهره‌گیری از فضای جنگی، گذار روسیه از یک دموکراسی ناقص به یک دولت خودکامه را تکمیل کرده است. امروز تقریباً تمامی چهره‌های مخالف یا در تبعید به سر می‌برند، یا زندانی شده‌اند و یا جان خود را از دست داده‌اند. آخرین بقایای رسانه‌های مستقل نابود شده و آزادی‌های مدنی به شدت محدود شده‌اند. در روسیه‌ی امروز، هیچ جنبش ضدجنگ معناداری وجود ندارد و تردیدی نیست که پوتین، در صورت زنده ماندن، تا پایان دوره‌ی ریاست‌جمهوری خود در سال ۲۰۳۶ در قدرت باقی خواهد ماند.

همزمان با طولانی شدن جنگ، مشکلات سیاسی داخلی اوکراین بیشتر می‌شود. در روزهای گذشته، اعتراضات مردمی در واکنش به قانون جدید در چندین شهر اوکراین شکل گرفت و به بزرگ‌ترین موج تظاهرات ضددولتی از زمان آغاز تهاجم سراسری روسیه در سال ۲۰۲۲ تبدیل شد. این قانون، اداره ملی مبارزه با فساد (NABU) و دادستانی ویژه مبارزه با فساد (SAPO) را تحت نظارت دادستان کل قرار می‌داد؛ اقدامی که انتقادات شدیدی را از سوی افکار عمومی اوکراین، اتحادیه اروپا و نهادهای حقوق بشری بین‌المللی برانگیخت. منتقدان هشدار دادند که این تغییر می‌تواند به مداخله سیاسی در تحقیقات منجر شود و راه را برای محافظت از متحدان دولت در برابر پیگرد قانونی هموار کند. در نهایت با عقب‌نشینی دولت اوکراین این قانون ملغی شد.

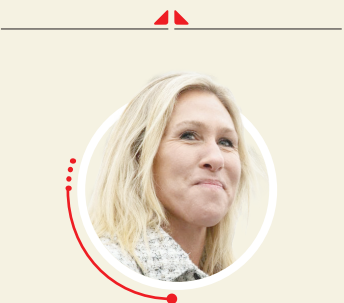
مسئله اما فقط نارضایتی‌ها نیست. از مه ۲۰۲۴، دوره ریاست‌جمهوری قانونی ولودیمیر زلنسکی تمام شده و او به دلیل وضعیت جنگی و عدم امکان برگزاری انتخابات به‌ویژه در مناطق اشغالی در جایگاه خود باقی مانده است. تداوم دوره ریاست‌جمهوری او بدون برگزاری انتخاب می‌تواند دولت اوکراین را با چالش مشروعیت مواجه کند.

سیاستمداران

رد گسترش جنگ در غزه

فرستاده آمریکا به غرب آسیا به خانواده‌های زندانیان صهیونیست در غزه گفت که بدون آزادی تمام زندانیان «پیروزی» وجود ندارد. او همچنین مدعی شد که هدف، پایان دادن به جنگ غزه است، نه گسترش آن. «استیو وینکاف» فرستاده دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا به خانواده‌های زندانیان اسرائیلی در غزه گفت: بیشتر اسرائیلی‌ها خواهان بازگشت آسرا هستند. بدون آزادی تمام زندانیان پیروزی وجود ندارد. طبق گزارش کانال ۱۲ تلویزیون رژیم صهیونیستی، وی با نادیده گرفتن جنایات رژیم صهیونیستی در حق ملت فلسطین که قحطی در غزه به راه انداخته است، مدعی شد: مشکلات و کمبود در نوار غزه وجود دارد اما قحطی وجود ندارد. بعد از اینکه توانستیم ادعای حماس درباره قحطی را رد کنیم می‌توانیم به مذاکرات برای پایان جنگ ادامه دهیم. این ادعا در حالی است که وزارت بهداشت غزه جمعه اعلام کرد قربانیان سیاست گرسنگی در نوار غزه در پی ثبت سه مورد وفات ظرف ۲۴ ساعت گذشته به ۱۶۲ مورد از جمله ۹۲ کودک رسید.

«پاکسازی سیستماتیک» در غزه

«مارجوری تیلور گرین» نماینده جمهوری‌خواه آمریکا در یک پست طولانی آنالاین، رفتار اسرائیل با فلسطینی‌ها را محکوم کرد و در عین حال حمایت واشنگتن از درگیری‌های خارجی از طریق کمک‌های نظامی را محکوم نمود. گرین همچنین از مسیحیان خواست تا به وضعیت نوار غزه توجه کنند و آن را «کاملاً غیرقابل قبول» خواند. گرین پرسید: «آیا جان بی‌گناهان اسرائیلی از جان بی‌گناهان فلسطینی و مسیحی ارزشمندتر است؟ و چرا آمریکا باید به تأمین مالی این امر ادامه دهد؟» وی افزود: «دولت سکولار اسرائیل مسلح به سلاح هسته‌ای ثابت کرده است که توانایی مقابله با دشمنان خود را ندارد و در حال پاکسازی سیستماتیک فلسطینی‌ها از سرزمینشان است و در حال انجام این کار است.» نماینده جورجیا در روزهای اخیر به صراحت از بحران انسانی در اسرائیل ابراز انزجار کرده است.

درخواست عباس درباره فلسطین

رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین از کشورهایی که هنوز کشور فلسطین را به رسمیت نشناخته‌اند، خواست چنین اقداماتی را برای حمایت از صلح در پیش بگیرند. «محمود عباس» رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین روز شنبه ضمن استقبال از بیانیه دولت پرتغال که اعلام کرد اقداماتی را برای فراهم کردن شرایط لازم جهت به‌رسمیت شناختن کشور فلسطین در ماه سپتامبر آتی در پیش گرفته، تاکید کرد: این بیانیه به منزله اقدام مثبتی در حمایت از روند اجرای راه‌حل دودولتی و برقراری صلح طبق قطعنامه‌ها و قوانین بین‌المللی است. محمود عباس در ادامه از این اقدام شجاعانه و مثبت دولت پرتغال که روند راه‌حل دودولتی را تقویت کرده و تاکید جامعه جهانی درباره لزوم پایان دادن به رنج‌های ملت فلسطین را نشان می‌دهد، تقدیر کرد.